

COM ES DISTRIBUEIX EL NERVI CIRCUMFLEXE EN EL DELTOIDES

per

F. MARGARIT

Si es consulta els autors més coneguts no es veurà lluir la precisió anatòmica; comencem per Silóniz, que ha estat el guia en nostra joventut, i diu: «Rodea la mitad posterior del cuello quirúrgico del húmero, para colocarse entre el hueso y el deltoides en cuyo músculo se pierde dividiéndose en ramos divergentes.»

Beaunis i Bouchard: «Il se réfléchit alors autour du col chirurgical de l'humérus, en décrivant une arcade en dedans et en haut et embrasse la moitié postérieure de ce col osseux, pour se diviser en rameaux nombreux et divergents qui se perdent dans le muscle deltoïde», i, per últim, Poirier, i aquí acabo per no allargar massa les cites, fa present: «Les rameaux deltoïdiens représentent les branches terminales du circonflexe; ils commencent à s'en séparer dès que ce nerf a contourné le col chirurgical de l'humérus. On distingue des rameaux ascendants au nombre de deux qui paraissent continuer le trajet du circonflexe et des rameaux descendants que l'on peut suivre jusqu'aux insertions humérales du deltoïde.»

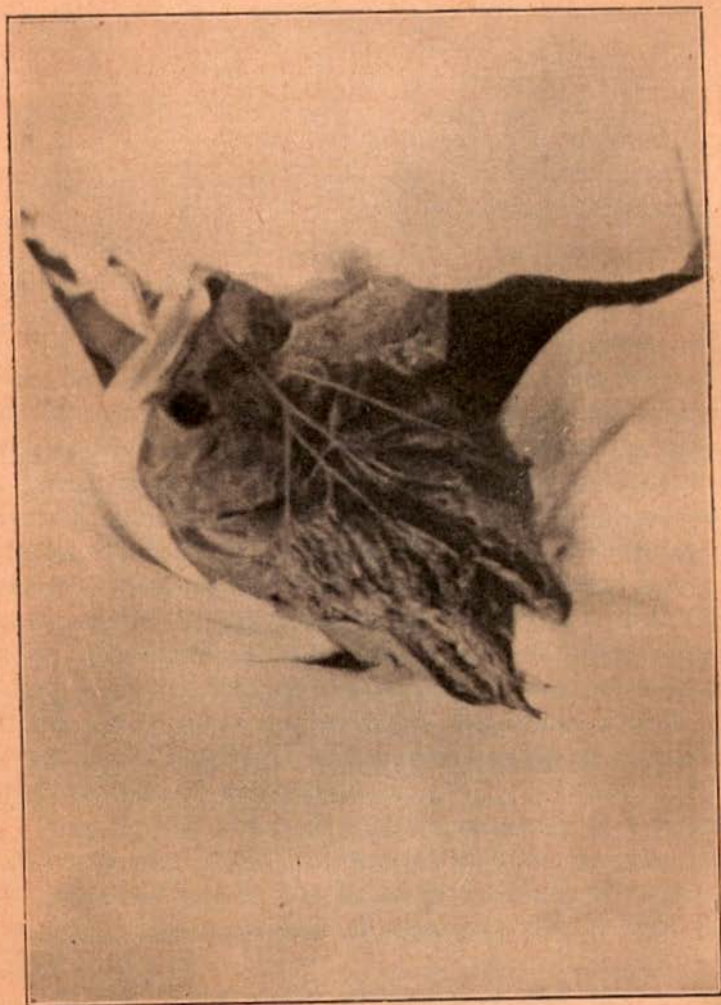
Compulseu aquestes descripcions: les dues primeres són tan poc precises que ningú es veurà amb valor d'introduir un escarpell al deltoides per la por de no ferir el nervi o les seves branques; la última dóna alguna llum més que les altres, però tampoc tradueix la realitat.

El circumflexe, al voltar el coll quirúrgic de l'húmer, va traçant una trajectoria espiral fins a terminar en les fibres anteriors del deltoides acompanyat de l'arteria i vena circumflexa i cobert d'una vaina celulosa. El seu trajecte és una linia que va de tres a quatre centímetres per avall de la part posterior de l'acromiòn cap endavant per a finalisar per davant a uns deu milímetres per sota de son origen; d'aquest tronc principal van desprenent-se per amunt i per sota branques d'una guixaria en relació abm el troç de muscle que inerva, tant que's podria calcular pel diàmetre del nervi el nombre de fibres musculars inervades. Les que van amunt no són dues, com diu Poirier, sinó diverses al sortir el nervi per entre la porció llarga del tríceps i l'húmer, diverses, que horitzontalment primer i després torçant-se amunt i avall van a innervar les fibres musculars del deltoides que s'inserta en l'espina de l'escàpula; i els que surten quan el nervi volteja l'húmer van, com he dit abans, per amunt i per avall paral·lelament seguint els plànols fibrosos que subdivideixen les fibres musculars del deltoides, i a una distancia d'un centímetre una branca de la que segueix: així és que's pot comparar amb un sistema de regadiu d'un camp.

El dur a publicitat aquest fet d'observació ho justifica el gran interès que té des del punt de vista quirúrgic; es poden fer per sobre de la linia de nivell del nervi, sense por de ferir-lo, incisions en direcció de les fibres musculars del deltoides que donaran un gran pas per a intervenir quan hi hagi tumors, fractures o cossos estranys que estiguin allotjats en la cara posterior de l'húmer, com també en les osteïtis de la part posterior de l'escàpula que estiguin prop de la cavitat glenoidia.

Departament anatòmic. Hospital de la Santa Creu.

F. Margarit.

Distribució del nervi circumflexe en el deltoides.

